

2011-12-23

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[BelgoStat On-line](#)
[Algemene informatie](#)
Regionale rekeningen 2009: Eerste resultaten volgens de definitieve methode

Het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) publiceert vandaag, 23 december 2011, een eerste set resultaten uit de regionale rekeningen volgens de definitieve methode. De resultaten zijn coherent met de nationale rekeningen gepubliceerd in september 2011 en zijn dus voor het eerst opgemaakt volgens de activiteitennomenclatuur NACE 2008. Bovendien werden een aantal bronnen en ramingsmethodes herzien ([methodologische nota](#)).

In 2009 nam de **bruto toegevoegde waarde tegen lopende prijzen** in Brussel toe met 0,6 %. In Wallonië en Vlaanderen daalde de toegevoegde waarde met respectievelijk 1,8 en 2,2 %. Op het niveau van het Rijk werd een krimp met 1,6 % opgetekend. Die veranderingspercentages zijn berekend op de lopende prijzen en zijn daarom niet de economische groeicijfers die pas in februari 2012 berekend en gepubliceerd zullen worden op basis van de toegevoegde waarde gecorrigeerd voor de prijsontwikkeling (i.e. de toegevoegde waarde naar volume).

Bedrijfstakken met de grootste impact op de verandering van de bruto toegevoegde waarde, tegen lopende prijzen per gewest - jaar 2009 (in procentpunt)

	Brussel	Vlaanderen	Wallonië
Financiële activiteiten en verzekeringen (KK)	2,30	0,36	0,41
Rechtskundige en boekhoudkundige diensten, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen (MA)	0,81	0,17	-0,01
Openbaar bestuur en defensie, verplichte sociale verzekeringen (OO)	0,60	0,12	0,24
Industrie (C)	-1,74	-1,72	-2,11
waarvan:			
Geraffineerde aardolieproducten (CD)	-1,12	-0,22	0,01
Metalen in primaire vorm, producten van metaal, excl. machines en apparaten (CH)	-0,06	-0,56	-1,16
Vervaardiging van transportmiddelen (CL)	0,01	-0,37	-0,11
Vervaardiging van machines (CK)	-0,11	-0,33	-0,16
Vervaardiging van chemische producten (CE)	-0,21	-0,11	-0,36
Producten van rubber en kunststof en van andere niet-metaalhoudende mineralen (CG)	-0,04	-0,12	-0,28
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	-0,77	-0,46	-0,27
Exploitatie van en handel in onroerend goed (LL)	-0,59	-0,32	-0,39
Vervoer en opslag (HH)	-0,21	-0,48	-0,06
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	-0,28	-0,42	-0,26
Gezondheidszorg (QA)	-0,03	0,21	0,65
Onderwijs (PP)	0,23	0,18	0,40
p.m.: totale verandering tegenover 2008 (in %)	0,6	-2,2	-1,8

Bron: INR.

Brussel was het enige gewest dat zijn toegevoegde waarde tegen lopende prijzen kon verhogen. Dit was vooral mogelijk door de sterke toename bij de financiële activiteiten, die, in combinatie met een hoog aandeel in de Brusselse economie, een bijdrage leverden van 2,3 procentpunt, wat het verschil met de realisaties van de twee andere gewesten grotendeels verklaart. De sterke toename in de financiële activiteiten was te wijten aan de forse stijging van de productie van fisim. In 2009 nam de totale marge tussen de referentierentevoet en de rente op enerzijds kredieten en anderzijds deposito's immers toe. Grote bedragen voor fisim tegen lopende prijzen sorteren weinig effect op de volumeramingen. Dit komt doordat de wijzigingen in de uitstaande bedragen aan kredieten en deposito's als volume-indicator gebruikt worden en hierin van jaar tot jaar weinig fluctuaties optreden.

Daarnaast leverden ook de bedrijfstakken "rechtskundige en boekhoudkundige diensten, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen" en "openbaar bestuur en defensie, verplichte sociale verzekeringen" een substantieel hogere bijdrage tot de stijging van de toegevoegde waarde in Brussel dan in beide andere gewesten. Daartegenover staat dat die stijgingen in Brussel sterk naar beneden getrokken werden door de negatieve bijdrage van enerzijds de industrie - vooral veroorzaakt bij de bedrijfstak "geraffineerde aardolieproducten"- en anderzijds de "handel" en "exploitatie van en handel in onroerend goed".

In Vlaanderen en Wallonië was het vooral de industrie die de sterke daling van de toegevoegde waarde in beide gewesten verklaarde. In de Vlaamse industrie droegen vooral de bedrijfstakken "ijzer-, staal- en metaalverwerkende nijverheid", "vervaardiging van transportmiddelen" en "vervaardiging van machines" sterk bij tot de terugval in de industrie. In Wallonië waren dit de bedrijfstakken "ijzer-, staal- en metaalverwerkende nijverheid", maar ook de "chemie" en de "vervaardiging van producten van rubber, kunststof en andere niet-metaalhoudende minerale producten". Daarnaast werd de toename in Vlaanderen ook negatief geïmpacteerd door de significante daling van de toegevoegde waarde in de bedrijfstakken "vervoer en opslag" en "handel" en "administratieve en ondersteunende diensten". Enkel de bedrijfstak "financiële activiteiten" leverde in Vlaanderen een noemenswaardige positieve bijdrage. In Wallonië daarentegen kon de sterke daling in de industrie ook nog enigszins getemperd worden door de positieve bijdragen van de bedrijfstakken "gezondheidszorg" en "onderwijs".

De **beloning van werknemers** nam in 2009 in Brussel toe met 2,2 % en in Wallonië met 1,4 %. Vlaanderen tekende een stagnatie op. Globaal steeg de beloning van werknemers, tegen lopende prijzen, in België met 0,8 %. In alle drie de gewesten namen de lonen in 2009 heel wat minder toe dan tijdens de voorafgaande jaren.

*Bedrijfstakken met de grootste impact op de verandering van de beloning van werknemers per gewest - jaar 2009
(in procentpunt)*

	Brussel	Vlaanderen	Wallonië
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekering (OO)	0,94	0,21	0,40
Rechtskundige en boekhoudkundige diensten, hoofdkantoren, adviesbureaus, architecten en ingenieurs, technische testen en toetsen (MA)	0,73	0,05	0,03
Onderwijs (PP)	0,38	0,35	0,71
Maatschappelijke dienstverlening (QB)	0,16	0,36	0,36
Groot- en detailhandel, reparatie van auto's en motorfietsen (GG)	0,06	0,32	0,41
Gezondheidszorg (QA)	0,03	0,12	0,34
Industrie (C)	-0,62	-1,25	-0,79
Administratieve en ondersteunende diensten (NN)	-0,06	-0,52	-0,30
p.m.: totale verandering tegenover 2008 (in %)	2,2	0,0	1,4

Bron: INR.

In 2009 ging het **primair inkomen** op het niveau van het Rijk er voor het eerst in jaren op achteruit (-0,5 %), voornamelijk door een vermindering van het inkomen uit vermogen met 11,5 % en dit vooral ingevolge de daling van de rentetarieven. Het primair inkomen van zowel Vlaanderen als Wallonië daalde met 0,6 %, terwijl dat van Brussel quasi gelijk bleef (+0,1 %). Voor Brussel werd de vermindering aan inkomsten gecompenseerd door een toename van zowel de looninkomens van de loontrekkenden (+1,4 %) als van het gemengd inkomen van de zelfstandigen (+2,2 %). Voor het Waals Gewest bedroeg de stijging van de looninkomens slechts +0,4 %, terwijl die in het Vlaams Gewest een nulgroei kenden.

Het **beschikbaar inkomen** van de huishoudens van zowel het Vlaams als het Waals Gewest nam in 2009 toe met +2,1 %, terwijl dat van de huishoudens van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met 1,9 % steeg. Dat het Vlaams en het Waals Gewest, ondanks een daling van het primair inkomen, een stijging kenden van het beschikbaar inkomen, kwam door de hogere groeibijdrage van de ontvangen sociale uitkeringen.

SLEUTELVARIABLEN VAN DE REGIONALE REKENINGEN

	In absolute cijfers (mln. euro's)	Aandeel van elk gewest in het Rijk (%)	Veranderingspercentages t.o.v. het vorige jaar		
	2009	2009	2007	2008	2009
Bruto toegevoegde waarde tegen basisprijzen, tegen lopende prijzen (volgens werkplaats)					
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	57 712,3	19,0	4,4	3,1	0,6
Vlaams Gewest	174 623,2	57,4	5,9	3,0	-2,2
Waals Gewest	71 935,6	23,6	4,6	5,1	-1,8
Extraregionaal gebied	169,5	0,1	3,0	4,1	3,9
Het Rijk	304 440,6	100,0	5,3	3,5	-1,6
Beloning van werknemers (volgens werkplaats)					
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	35 028,0	19,6	6,0	3,7	2,2
Vlaams Gewest	100 365,2	56,3	5,4	5,9	0,0
Waals Gewest	42 860,3	24,0	4,2	6,4	1,4
Extraregionaal gebied	156,2	0,1	2,8	4,3	3,9
Het Rijk	178 409,7	100,0	5,2	5,6	0,8
Primair inkomen van de huishoudens (volgens woonplaats)					
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	22 959,6	9,3	6,7	5,9	0,1
Vlaams Gewest	154 035,2	62,5	5,3	5,4	-0,6
Waals Gewest	69 478,8	28,2	5,2	5,5	-0,6
Extraregionaal gebied	103,0	0,0	5,4	5,1	4,3
Het Rijk	246 576,6	100,0	5,4	5,5	-0,5
Beschikbaar inkomen van de huishoudens (volgens woonplaats)					
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	19 036,6	9,5	6,6	5,7	1,9
Vlaams Gewest	123 066,8	61,2	5,0	5,5	2,1
Waals Gewest	59 014,1	29,3	4,6	5,2	2,1
Extraregionaal gebied	100,2	0,0	5,1	5,0	4,0
Het Rijk	201 217,8	100,0	5,0	5,4	2,1

Bron: INR.

*Technische nota:***Structureffect van revisies in de nationale cijfers**

De regionale rekeningen zijn coherent met de september 2011-versie van de nationale rekeningen. Wijzigingen in de nationale cijfers to. vroegere versies hebben een verschillend impact per gewest doordat bedrijfstakken een verschillend gewicht hebben in het totaal per gewest (= structureffect).

Fisim

Indirect gemeten diensten van financiële intermediairs zijn het deel van de output van financiële intermediairs dat niet afzonderlijk door deze producenten aan hun klanten aangerekend wordt, maar dat verrekend wordt in de intereststromen.